

Eduardo Abrantes, Linda Lapiņa en Kristine Samson

Verbonden lichamen: Een onderzoek naar de gelaagdheid van de bodem

‘Als de bodem een ongetemd wezen is, is het strategisch misschien handiger om een vertrouwensband met hem te ontwikkelen, hem te domesticeren en samen te werken om een partnerschap te vormen waar zowel mens als bodem baat bij heeft,’ suggereert Steve Banwart in *Domesticating Soil in Earth’s Critical Zone*.¹ Het in juli 2020 door ons georganiseerde evenement ‘Listening in Movement’ was een (on)geleide wandeling voor een kleine groep deelnemers met de bedoeling kennis te genereren via het menselijk lichaam. Het idee was om de *commons* (het gemeengoed) en zijn bodemcultuur te ervaren, in de eerste plaats via een collectieve auditieve en gevoelsgerichte benadering: een verwijlen en aandachtig *zijn-met*. Verder kwam de vraag naar voren in hoeverre verbondenheid met de bodem iets positiefs is en hoe dit *zijn-met* de bodem kan ontstaan, terwijl we (ook) zijn territorium binnendringen.

In Amager Fælled, een beschermd natuurgebied ten zuiden van Kopenhagen, zijn natuur en cultuur ten diepste verweven. Het terrein is ongeveer 220 ha groot — ongeveer twee derde van de oppervlakte van het New Yorkse Central Park, ongeveer even groot als Monaco en drie keer zo groot als Beijings Verboden Stad. Oorspronkelijk was het gemeengoed van boeren, maar in de jaren 1940 werden de draslanden verstevigd en afgedamd, waardoor er harde overgangen ontstonden tussen land en water — en de bodem rijp werd gemaakt voor, en voorbereid op verstedelijking. Nadat het gebied was gebruikt als militair oefenterrein bleven er bommen achter, die overwinterden in een moerassige bodem die niet hard genoeg was om ze bij inslag tot ontploffing te brengen. Deze uiteenlopende vormen van landgebruik en culturele toe-eigening hebben het gemeengoed, het landschap en de bodem zelf veranderd in een eigenaardig complex van natuur/cultuur waar een levendige biodiversiteit gepaard gaat met een informeel gebruik door diverse groepen mensen. Tegenwoordig wordt over het terrein een strijd uitgevochten tussen concurrerende belangen, een gevolg van zowel oprukkende verstedelijking als escalerende interventies van activisten die aandringen op ecologisch behoud. Terwijl deze strijd voortduurt, houdt de huidige rol en identiteit van Amager Fælled in de

eerste plaats verband met zijn gebruik als recreatieve ruimte.

Zoals Springgay en Truman opmerkten: ‘De verschillende manieren van wandelen maken een verbonden manier van weten mogelijk, waarbij de beweging het lichaam, de geest en de omgeving met elkaar verbindt (...) [en] waarbij onderzoekers en deelnemers de doorleefde ervaring onderzoeken van wat het betekent om in een bepaalde ruimte te bewegen.’² Door samen een paar uur te wandelen en te bewegen — van net voor, tot in de schemering — probeerden we het verleden en het heden van Amager Fælled via ons lichaam te leren kennen, terwijl we ons tegelijkertijd bewust bleven van onze eigen rol als gentrificeerders en indringers. ‘Listening in Movement’ was dan ook een uitnodiging tot een voorzichtige positionering: een benaderingsritueel, een oefening in het aanwakkeren van een *zijn* dat in de richting van meer gemeenschappelijkheid evolueert. De wandeling was eerder gewijd aan een zintuigelijke afstemming en de ontwikkeling van lichamelijke strategieën om de nabijheid van de grond te ervaren, dan aan kritische, meetbare kennisproductie. Door lichaam, geest en omgeving via beweging (opnieuw) te verbinden, probeerden we een gemeengoed te vormen met de bodem — iets wat in Amager Fælled ooit mogelijk was voor de mensen en soorten die ons voorgingen, maar wat nu bedreigd wordt door stedelijke ontwikkeling.

Tijdens de rondleiding gebruikten we beweging — veranderden we van positie, perspectief en focus — om naar de verschillende lagen van de bodem te luisteren. We stemden af op het geruis van de kale boomtakken die door de wind in trilling werden gebracht, wat langdurig een lichaamshouding vereist waarbij aangespannen kuiten, een opgeheven kin en strakke nekspieren een gespannen rigiditeit veroorzaken, die lijkt op die van de takken zelf. Anderzijds nodigen het hoge gras en insectengeluiden die opklinken in de hechte kluwen van groen ons uit om op het veld te gaan liggen, erover te kruipen, ons lichaam erin te laten zakken en deel te gaan uitmaken van de graslaag. We luisterden selectief door kleine positieveranderingen of door te spelen met ruimtelijke configuraties (een boomstam, een grote kei, een tunnel van dicht struikgewas) die creatieve geluiden genereerden. We gingen dicht bij afzonderlijke geluidsbronnen staan om de doordringende en verreikende geluiden waar te nemen van de paringsroep van de veldleeuweriken en de manier waarop hun snelle allegro zich vermengde met de langzamere eb en vloed van windgeruis of verkeersgeraas.

Deze benaderingen ontstonden collectief,

¹ Steve Banwart, ‘Domesticating Soil in Earth’s Critical Zone’, in: Bruno Latour en Peter Weibel (red.), *Critical Zones: The Science and Politics of Landing on Earth* (Karlsruhe: ZKM/Center for Art and Media, 2020).

² Stephanie Springgay en Sarah E. Truman, *Walking Methodologies in a More-Than-Human World: WalkingLab* (Londen: Routledge, 2018), 4. 1

Eduardo Abrantes, Linda Lapiņa and Kristine Samson

Embedded Bodies: Exploring the Multilayeredness of Soil

‘If soil is a wild being, it may be a better strategy for us to build trust with it, domesticate it, and work with soil to create a partnership from which both human and soil benefit,’ Steve Banwart suggests in *Domesticating*

Soil in Earth’s Critical Zone.¹ We organised the event ‘Listening in Movement’ in July 2020 as an (un)guided tour for a small group of participants with the aim of cultivating embodied ways of knowing. The idea was to experience the commons and its soil culture, primarily through a collective aural and kin-aesthetic approach: a lingering and attentive *being-with*. Furthermore, it questioned to what extent embeddedness with soil is preferable and how companionship with soil can emerge while (also) intruding.

Amager Fælled is a protected nature area in South Copenhagen, in which nature and culture are deeply entangled. It spans

¹ Steve Banwart, ‘Domesticating Soil in Earth’s Critical Zone’, in: Bruno Latour and Peter Weibel (eds.), *Critical Zones: The Science and Politics of Landing on Earth* (Karlsruhe: ZKM/Center for Art and Media, 2020).

alleen door resonantie en afstemming — spontaan, zonder expliciete sturing of vooraf bepaald leiderschap. Wie een bepaald facet van Amager Fælled opmerkte, zich erdoor aangetrokken voelde en zich erin wilde verdiepen, deed dat. Zo werd iedereen op gelijke voet uitgenodigd om zaken op te merken — of na te bootsen, te negeren, te combineren, te betwijfelen, op hun eigen manier te benaderen of gewoon verder te wandelen en iets van hun eigen gading te zoeken.

Deze uitnodiging maakte op haar beurt een direct onderzoek mogelijk naar verbonden manieren om de bodem te leren kennen: gevoeld, geleefd en ervaren in relationele en wederzijdse termen. Door deze kennis kon er inzicht worden verworven in de relaties, fricties en verbanden tussen verschillende ecologische, maatschappelijke, politieke en op ervaring gerichte lagen. Zo hielp 'Listening in Movement' ons om deel uit te maken van iets buiten onszelf — als een zintuigelijk, proprioceptief en gevoelsgericht kader; als een praktijk die het lichaam centraal stelt, en waar we hopen op voort te bouwen tijdens toekomstige ontmoetingen met de *commons* van Amager Fælled. Deze verbondenheid zou kunnen uitgroeien tot een palet aan kennis over de esthetische, affectieve en belevingsgerichte rijkdom van de bodem in al zijn

diversiteit — van vruchtbaar en overvloedig tot vergiftigd en uitgeput.

Vertaling: InOtherWords,
Maria van Tol

circa 220 hectares — around two-thirds of the area of New York's Central Park, roughly equal to Monaco, or three times bigger than Beijing's Forbidden City. Originally a commons for farmers, in the 1940s the wetlands were fortified and dammed, leaving hard edges between land and water — conditioning and preparing the soil for urbanisation. Military activities in the area left bombshells hibernating in the swampy soil, which was not hard enough to cause detonation upon impact. These different forms of land use and cultural appropriation have formed the commons, the landscape and the soil itself into a peculiar entanglement of nature/culture, combining high biodiversity with the informal dwelling of diverse groups of people. Today, the area is subject to competing interests, both due to perpetual advances of urban development and escalating activist interventions pushing for ecological preservation. While this struggle unfolds, Amager Fælled's current role and identity are primarily tied to its use as a recreational space.

As noted by Springgay and Truman: 'Walking methodologies privilege an embodied way of knowing where movement connects mind, body, and environment . . . [and] where researchers and participants examine the lived experiences of what it means to move in a particular space.'² Walking and moving together for a few hours before and into twilight, we aimed to place ourselves in a position of embodied learning about Amager Fælled's pasts and presents, simultaneously being aware of our own role as gentrifiers and intruders. Consequently, 'Listening in Movement' offered an invitation for tentative positionings: an approximation ritual, an exercise in igniting a *being-towards* commoning. The walk was dedicated to sensorial tuning and to engendering embodied strategies for closeness to soil, rather than critically measured knowledge production in itself. By (re)connecting mind, body and environment through movement, we tried to accomplish a commoning with the soil — once practiced in Amager Fælled by the people and species before us, but currently threatened by urban development.

In the tour, we employed movement to listen to multiple layers of soil, achieved by shifts in position, perspective and focus. For example, tuning in to the crackling of the bare tree branches being vibrated by the wind might require a prolonged bodily posture where tightened calves, raised chin and tension of the muscles of the back of the neck impart a straining rigidity resemblant of the branches themselves. The tall grass, on the other hand, and the insect reverberations playing in its tightknit tangle, may invite one to lie down on the turf, to crawl,

embed one's body into it, and participate in the thickness. Selective listening can be achieved by slight position adjustments, or by playing with spatial configurations (a tree trunk, a large boulder, a tunnel of thick growth) as generators of creative acoustic interception. One might move closer to discrete sound sources, notice the piercing and long-reaching sounds produced by the skylarks' mating calls, noting how their quick patterns mix with the slower ebb and flow of the drone of the wind, or the hum of traffic.

These approaches emerged collectively only by resonance and attunement — spontaneously, without explicit guidance or predetermined leadership. Whoever noticed a particular facet of the commons, felt drawn into it and wished to entangle, did so. Thus, everyone was invited on equal terms to notice — and mimic, ignore, combine, contest, find their own access strategy, or simply move on and find their own affection.

These invitations in turn enabled a direct inquiry into embedded modes of knowing the soil: felt, lived and experienced in relational and mutual terms. This knowledge brought the potential of capturing relations, frictions and alignment between different layers — ecological, social, political, experiential. In this way 'Listening in Movement' instilled an embeddedness — a sensorial, proprioceptive and kinaesthetic scaffold — an embodied practice to build upon, for future engagements with the commons of Amager Fælled. This embeddedness could then morph into a plurality of knowledges of the aesthetic, affective and embodied richness of soil in its diversity, from the fertile and plentiful to the poisoned and the exhausted.